

Natur- og Miljøudvalget

Natur- og Miljøudvalget

1. Udvalgets opgaveområder

Udvalgets opgaver er delt på to politikområder; hhv. det skattefinansierede område og det brugerfinansierede område.

Det skattefinansierede område

- Vejle Kommune løser en række myndighedsopgaver vedr. naturarealer, søer, vandløb og kystvande, landbrug, dambrug, varmforsyning, grundvand, spildevand, jordforurening, tilsyn med industrivirksomheder, bygge- og anlægsarbejder, energi og klima.
- Green Network, som er et videns- og træningscenter, der arbejder for at fremme bæredygtig udvikling og vækst.
- Økolariet er et nationalt viden- og oplevelsescenter til fremme af bæredygtige beslutninger.

Økolariet er udpeget som videnspædagogisk center af Undervisningsministeriet.

Vejle Kommune ejer og driver tillige en række skov-, strand- og naturarealer til rekreative formål.

Det brugerfinansierede område

- Den overordnede opgave inden for det brugerfinansierede område er drift og anlæg af affaldssystemerne i Vejle Kommune.
- Kommunen skal helt eller delvis tage hånd om ca. 115.000 borgere og ca. 13.300 virksomheders affaldsproduktion. Ud af den samlede mængde i kommunen håndterer AffaldGenbrug ca. 107.000 tons affald om året. Heraf står husholdninger for ca. 92 % og erhvervene for ca. 8 %.

2. Andel af driftsbudget

Drift - serviceudgifter	Budget 2020 (1.000 kr.)	Drift – brugerfinansieret område	Budget 2020 (1.000 kr.)
Natur- og Friluftsliv	11.673	AffaldGenbrug	-10.462
Miljøprojektet	1.373	Spildevandsanlæg	-3.108
Landbrug og Vand	6.095		
Industri, jordforurening, jordflytning	342		
Klima	1.372		
Økolariet	5.572		
Grønt forum	845		
Skadedyr	94		
Puljer	158		
Netto budget i alt	27.524	Netto budget i alt	-13.570

Natur- og Miljøudvalget

3. Politiske mål og kommende udfordringer

Det skattefinansierede område

Naturbeskyttelseslov § 3-beskyttet område	7.400 ha
Internationale beskyttelsesområder og fredede arealer	18.000 ha
Plejeaftaler	1.000 ha
Tilsynspligtige industrivirksomheder	563
Husdyrbrug	700
Dambrug	20
Større vandværker	60
Enkeltvandsforsyninger	2.800
Større søer	8
Mindre søer	3.500
Vandløb	600 km
Forbedret spildevandsrensning, enkeltejendomme	1.900

Udvalget har en række udfordringer og mål i det kommende år, herunder især:

- **Generelt – Resilient Cities**
Vejle er med i netværket 100 Resilient Cities. Målet er at skabe mere modstandsdygtige byer. I Vejle søger vi at gøre udfordringer til muligheder, og demonstrerer hvordan små byer kan løse store udfordringer. Det skal skabe bedre, mere levende og velfungerende byer, både i gode og dårlige tider.
- **Klima – Grøn omstilling og bæredygtighed.**
Vejle Kommune er blevet optaget i projektet DK2020. Herigennem skal der arbejdes med udvikling af en klimaplan der svarer til Paris-aftalens målsætning. Samtidig skal forvaltningen arbejde med perspektiver for og nedsettelse af et Klimaråd.
- **Klimatilpasning**
Vejle Byråd vedtog 25. juni 2014 en klimatilpasningsplan, 16. september 2015 en risikostyringsplan for oversvømmelse og senest 24. februar 2016 vedtog byrådet en resiliensstra-

tegi, hvor klima og oversvømmelse indgår som et fokusområde.

I klimatilpasningsplanen er der udpeget indsatsområder og forslag til tiltag, herunder forslag til fysiske, undersøgende og strategiske tiltag.

I Risikostyringsplanen er der for perioden år 2015-2021 opstillet mål og handlinger, som skal gøre Vejle midtby robust mod fremtidens risici for oversvømmelser. Der er mål og handlinger inden for forebyggelse, sikring og beredskab.

I resiliensstrategien indgår fyrtårnsprojektet ”Fjordbyen Vejle – Det gode liv og møde med vandet”. Projektet består af flere delprojekter:

Stormflodssikring – Stormflodssikringen skal skabe merværdi og bidrage til udviklingen af Vejle by, herunder sikre investeringslysten og ejendomsværdierne.

Østbykvarteret – Østbykvarteret skal være et demonstrationsområde for den resiliente by, hvor vandet styres, skaber rekreativ værdi, fællesskab og tryghed.

Skybrud og ekstrem regn – Skybrud og ekstrem regn skal styres intelligent med områder i oplandet til Grejs Å, hvor vandet forsinkes, og med skybrudsveje, som tænkes sammen med Vejle bys udvikling.

Klimatilpasningsplanen, risikostyringsplanen og resiliensstrategien danner grundlag for den politiske prioritering og finansiering af tiltag.

Der arbejdes med implementeringen af de vedtagne planer og resiliensstrategien – herunder bl.a. klimasikring af midtbyen etape 2, med mulighederne for forsinkelse af vand i oplandet til Grejs Å, klimasikring af Østbykvarteret og Vestbyen, udbygning af intelligent styring af vandet og varsling til beredskab og borgere, undersøgelse af hvordan vi sikrer byen mod højvande/stormflod på kort og lang sigt og finansieringsmodeller hertil. I 2019 er der påbegyndt et arbejde i forhold til revision af klimastrategien, og af kortlægningen af områder med risiko for oversvømmelser og erosion.

Natur- og Miljøudvalget

- **Grundvand** – Fremtidens drikkevand er i fokus. Vi skal beskytte grundvandet og sørge for en robust forsyning. Vi skal kende alle vandværkernes planer for fremtiden og hjælpe dem med at blive mere professionelle. Vi arbejder med 4 initiativer for at sikre fremtidens drikkevand: Beskyttelse i de boringsnære beskyttelsesområder (BNBO), skærpelse af nitratmodellen, muligheden for en vandfond og sløjfning af gamle boringer og brønde. Afhængigt af bevilling vil vi opstarte arbejdet med at sløjfe gamle boringer og med grundvandsbeskyttelse i BNBO i 2020. Sammen med vandværkerne vil vi sikre, at alle borgere i Vejle Kommune også i fremtiden har nok drikkevand af god kvalitet.
- **Landbrug** - Vi tager aktivt del i udviklingen af vækstlandbrug gennem sparringssamtaler. Landbruget har gang i en grøn omstilling og vi leverer rammebetingelser herfor. Jordfordeling kan løse klimaudfordringer og skabe øget effektivitet i landbruget. Til landmænd, der er udfordret økonomisk, yder vi en god service. Der er i stigende grad brug for sagsbehandling til at optimere den fortsatte landbrugsdrift eller med salg for øje.
- **Dambrug** - Der føres tilsyn med hvert dambrug mindst en gang årligt. Det søges at understøtte udvikling af dambrugene samtidig med at hensyn til natur, miljø og landskab varetages.
- **Spildevand** - I samarbejde med Vejle Spildevand udarbejdes en strategisk spildevandsplan, der håndterer udfordringerne i klimatilpasningsplanen, vandforsyningsplanen, kommuneplanen, vandplaner og Vejle Spildevands forretningsplan. Spildevandsplanen er det værktøj, som kan sikre de samfundsøkonomisk mest bæredygtige løsninger, samt giver vores borgere indsigt og kendskab til planlægning på længere sigt. Spildevandsplanen forventes vedtaget i foråret 2020, og projekter starter op i 2020 på baggrund af planen.
- **Vandområdeplan** - De sidste indsatser fra vandplan 1 realiseres inden udgangen af 2021. Antallet af virkemidler i vandområdeplanen er øget i forhold til 1. generation vandplaner. Indsatsprogrammerne fastlægges i bekendtgørelser og bliver dermed bindende for kommunerne. Indsatsprogrammet betyder, at Vejle Kommune skal fjerne 6 mindre spærringer, restaurere 23 vandløbsstrækninger, som skal føre til målopfyldelse i 90 km vandløb. Der skal ske forbedringer ved 8 regnbetingede udløb og et renselanlæg. I 2020 igangsættes forundersøgelserne på disse indsatser. Derudover vil der blive søgt tilskud til gennemførelse af de indsatser, der giver miljømæssig mening, og som kan gennemføres inden for statens takster for tilskud.
- **Vådområdeindsatsen** er en anden stor opgave i vandplanerne og en vigtig forudsætning for et rent havmiljø i blandt andet Vejle Fjord. I vandplan 2 frem mod 2021 skal igangsættes og realiseres omkring 500 ha vådområder i Vejle Kommune. Vi har et godt samarbejde med landbrugsorganisationer og Naturstyrelsen om realiseringen, men er udfordret af lodsejermotstand, formelle rammer og bureaukrati.
- **Natur og friluftsliv** - Vejle Kommune rummer en enestående natur med mange kvaliteter og muligheder, og naturen er et stærkt brand både i Vejle, nationalt og internationalt. Vi tænker natur-, sundheds- og kulturværdier sammen og skaber udviklingsmuligheder for erhverv og bosætning i balance med natur og miljø. Vejle Ådal og Vejle Fjord er et overordnet fokusområde med stort potentiale, og vi arbejder målrettet i samarbejde med bestyrelsen på at udvikle disse områder i dialog med lodsejere og brugere. Det er en stor opgave at realisere EU's og statens planer for naturområdet. Derfor skal der også kvitteres for det gode samarbejde, vi har med lodsejerne om diverse naturplejetiltag. Det samlede arbejde med udvikling af de naturmæssige og rekreative potentialer afhænger i høj grad af muligheden for at skaffe finansiering.
- **Drift af strand, skov, natur og vand** - Vi har Danmarks bedste muligheder for friluftsliv og det er positivt, at vi kan konstatere et stadigt stigende brug af naturen på klassiske men også nye måder, og vi arbejder målrettet med at

Natur- og Miljøudvalget

udvide vores tilbud. De forskellige former for cykling vil få et særligt fokus, så vi bliver Danmarks bedste cykelkommune.

Vi vil inden for de givne økonomiske rammer fortsat tilstræbe et højt serviceniveau til glæde for publikum samt friluftsliv, samtidig med at vi arbejder for bedre biodiversitet.

Det er opgjort at borgerne (18-75 årige) sammenlagt tilbringer mere end 5 mio. besøgstimer i Vejles natur årligt, og 73 % af Vejleenserne besøger naturen mindst 1 gang om måneden.

- **Økolariet**

Økolariet har gennem de sidste 4 år oplevet en markant fremgang i besøgstallet, således at besøgstallet nu er på godt 80.000, hvor det tidligere lå mellem 40 og 45.000. Stigningen ses for både de almindelige gæster og for antallet af skoleklasser, der modtager undervisning i Økolariet. Vi forventer, at de positive tendenser vil fortsætte i 2020 og, at vi inden for en tidsperiode på 2-4 år når op på 90-100.000 gæster, som er det maksimale antal gæster, Økolariet kan håndtere inden for de nuværende fysiske rammer.

Med det stigende besøgstal, vil Økolariet i endnu højere grad end tidligere være et vigtigt nationalt videns- og oplevelsescenter, der gennem udstillinger, skoletjeneste og naturformidling sætter fokus på vigtigheden af at indtænke bæredygtighed i hverdagens aktiviteter.

De mange gæster, der besøger Økolariet fra andre områder af landet, bidrager positivt til omsætningen i byen og til at brande Vejle som en grøn by, det er dejligt at besøge og at bo i. Vi modtager mange roser, for at Vejle Kommune har taget initiativ til at bygge et center, hvor læring og oplevelser forenes på en god måde.

I løbet af foråret og sommeren 2019 vil vi have genetableret udstillinger i de mange lokaler, der blev ødelagt af branden i august 2018. Alle de nye udstillinger er blevet opdateret, i forhold til de, der eksisterede før

branden, og nogle har fået helt nye temaer. Der er således indtil videre opbygget en revideret udstilling om ”Vores drikkevand”, en revideret udstilling om ”Genbrug” og en helt ny om ”Plast i havet”. Til sommer 2019 vil der yderligere komme en ny udstilling om ”Kost og Klima”. Økolariet fremstår dermed igen med et fuldt udbygget udstillingsmiljø. Vi arbejder i 2019 på at få undervisningsforløbene til de mange nye udstillinger på plads.

Forsikrings sagen om branden er endnu ikke afsluttet, men vi forventer, at det beløb, vi får i erstatning, kan dække alle de udgifter, vi får til genopbygningen.

I 2020 vil vi lave en ny udstilling om ”Klima og Energi” og vi vil fortsætte vores opdatering af de gamle udstillinger i kælderen. Denne ombygning er 3. fase af renoeringen af de faste udstillinger i kælderetagen.

Undervisningsministeriets anerkendelse og økonomiske støtte til Økolariet som Videnspædagogisk aktivitetscenter fortsætter uændret i 2020.

Til efteråret skal vi indgå en ny aftale med Vejle Spildevand – denne gang for en 4-års periode.

Det Brugerfinansierede område

Kommunen skal helt eller delvis tage hånd om ca. 115.000 borgeres og ca. 13.300 virksomheders affaldsproduktion. Ud af den samlede mængde i kommunen håndterer AffaldGenbrug ca. 107.000 tons affald om året. Heraf står husholdningerne for ca. 92 % og erhvervene for ca. 8 %

- **Affald og Genbrug**

Affald er en vigtig ressource til genanvendelse af råstoffer.

I henhold til Regeringens mål skal vi i 2022 genanvende 50 % for papir, metal, plast og glas fra husholdningerne, samt 70 % for bygge- og anlægsaffald.

AffaldGenbrug vil derfor fortsat arbejde målrettet med genbrug og genanvendelse.

Natur- og Miljøudvalget

Der vil være fokus på, at affaldssystemer og ordninger på en økonomisk forsvarlig måde understøtter en optimal udnyttelse af ressourcerne i affaldet. Der er nemlig fortsat mulighed for øget udsortering af affald til genanvendelse uagtet at vi ligger over målsætningen for genanvendelsesprocenten på husholdningsaffaldet.

Der arbejdes med at der skal ske en udflytning fra eksisterende lokalitet med henblik på at etablere nyt anlæg i Vejle N. Derudover pågår der arbejde med reovering og fremtidssikring af genbrugspladsen i Børkop, som er nedslidt, og trænger til en opgradering for at blive mere tidssvarende og brugervenlig.

Arbejdet med en ny affaldsplan er påbegyndt i 2019 og forventes godkendt ultimo 2020. Der vil fortsat være øget kommunikation ud mod borgerne og virksomheder, hvor der stadig skal motiveres til større udsortering af deres affald.

Der arbejdes med EU-projektet Reflow omkring at minimere forbruget af plast og øge genanvendelsen ved udvikling og design af nye løsninger. Derudover arbejdes der med projekt omkring rensning af perkolat. Vi er en del af et erhvervs-ph.d.-studie iværksat af Dansk Affaldsforening, som skal skaffe viden om, hvad der sker før, under og efter, vi står med et stykke affald i vores hverdag. Projekt via Innovationspuljen "Sensorer ved affaldsbeholdere" til at afhjælpe de problemer borgerne oplever i hverdagen med overfyldte affaldsbeholdere. Der installeres fylde-melder i fællesbebyggelser og udvalgte private adresser i midtbyen.

Det forventes, at der udføres forsøg med fællesopsamling i delvis eller helt nedgravede beholdere i midtbyen, samt yderligere forsøg med nedgravede løsninger i sommerhusområderne.

4. Aktivitetsforudsætninger

Aktivitet	Pris*	Mængde	I alt
Grødeskæring og vedligeholdelse af små vandløb	5.069 kr./km	ca. 125 km	0,63 mio. kr.
Grødeskæring og vedligeholdelse af mellemstore vandløb	8.860 kr./km	ca. 83 km	0,74 mio. kr.
Grødeskæring og vedligeholdelse af store vandløb	7.451 kr./km	ca. 143 km	1,07 mio. kr.
Skovdrift		850 ha	2,3 mio. kr.
Stranddrift		9 strande	1,5 mio. kr.
Naturpleje		22.000 ha	1,5 mio. kr.
Friluftsliv			3,1 mio. kr.
Besøgstimer i Vejles Natur		5 mio. timer	
Økolariet, antal gæster		85.000 gæster	

**Det er gældende for ovenstående aktivitetsforudsætninger, at nogle af disse er oplyst uden angivelse af en gennemsnitspris. Det gælder både for aktivitetsforudsætninger med og uden oplyst gennemsnitspris, at der er stor variation i omfang af niveau og dermed udgift ift. den angivne mængde.*

Natur- og Miljøudvalget